

ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БАГАТОНАЦІОНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВПЛИВУ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

© 2018 ПЕТРЕНКО В. С.

УДК 346.546.7

Петренко В. С.

Особливості трансформації багатонаціональних підприємств в умовах впливу зовнішнього середовища

З позицій загальної теорії систем розглянуто закономірності трансформації середовища багатонаціональних підприємств. Виявлено тенденції наростання тиску міжнародної конкуренції на українські галузеві ринки. Особливу увагу приділено характеру взаємодії глобальних і локальних сил, що визначають тип середовища функціонування. На основі виділених дев'ять основних напрямів трансформаційних процесів на підприємстві запропоновано матрицю прийняття рішення про способи інтеграції підприємства у бізнес-простір. Акцентовано увагу на проблемі локального та глобального, яка проявляється в рішеннях про стандартизацію і адаптацію стратегій. Охарактеризовано залежність ступеня адаптації і стандартизації стратегічних рішень від співвідношення локальних і глобальних чинників середовища, від типу середовища, в якому працює багатонаціональне підприємство. Досліджено національні та міжнародні аспекти як внутрішніх мереж, так і зовнішніх угод про співробітництво, переваги спільних інноваційних зусиль у формі співпраці. Міжнародне значення багатонаціональних підприємств дуже актуальне, тому що взаємодія між власним капіталом і зовнішніми джерелами підвищує інноваційний потенціал підприємств.

Ключові слова: багатонаціональні підприємства, трансформаційні процеси, digital-трансформація, лідогенерація.

Рис.: 2. Бібл.: 8.

Петренко Вікторія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіки, фінансів і підприємництва, Херсонський державний університет (вул. 40 років Жовтня, 27, Херсон, 73000, Україна)

E-mail: petrenkovika@gmail.com

УДК 346.546.7

UDC 346.546.7

Петренко В. С. Особенности трансформации многонациональных предприятий в условиях воздействия внешней среды

С позиций общей теории систем рассмотрены закономерности трансформации среды многонациональных предприятий. Выявлены тенденции нарастания давления международной конкуренции на украинские отраслевые рынки. Особое внимание уделено характеру взаимодействия глобальных и локальных сил, определяющих тип среды функционирования. На основе выделенных девять основных направлений трансформационных процессов на предприятии предложена матрица принятия решения о способах интеграции предприятия в бизнес-пространство. Акцентируется внимание на проблеме локального и глобального, которая проявляется в решениях о стандартизации и адаптации стратегий. Охарактеризована зависимость степени адаптации и стандартизации стратегических решений от соотношения локальных и глобальных факторов среды, от типа среды, в которой работает многонациональное предприятие. Исследованы национальные и международные аспекты как внутренних сетей, так и внешних соглашений о сотрудничестве, преимущества совместных инновационных усилий в форме сотрудничества. Международное значение многонациональных предприятий очень актуально, так как взаимодействие между собственным капиталом и внешними источниками повышает инновационный потенциал предприятий.

Ключевые слова: многонациональные предприятия, трансформационные процессы, digital-трансформация, лидогенерація.

Рис.: 2. Библ.: 8.

Петренко Виктория Сергеевна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономики, финансов и предпринимательства, Херсонский государственный университет (ул. 40 лет Октября, 27, Херсон, 73000, Украина)

E-mail: petrenkovika@gmail.com

Petrenko V. S.

The Features of Transformation of Multinational Enterprises in Conditions of Influence of External Environment

The regularities of transforming the environment of multinational enterprises are considered from the standpoint of the general system theory. Tendencies of growth of pressure of the international competition on the Ukrainian branch markets have been identified. Special attention is paid to the nature of interaction between global and local forces that determine the type of operating environment. On the basis of the allocated nine main directions of transformational processes at the enterprise, the matrix of decision-making on ways of integration of the enterprise in business space has been proposed. Attention is focused on the problem of the local and the global, which is manifested in the decisions on standardization and adaptation of strategies. The dependence of degree of adaptation and standardization of strategic decisions from the correlation of local and global factors of environment, from the type of environment, in which a multinational enterprise works, has been characterized. The national and international aspects of both the internal networks and the external cooperation agreements, advantages of the joint innovative efforts in the form of cooperation are researched. The international importance of multinational enterprises is very topical, as the interaction between own capital and external sources increases the innovation potential of enterprises.

Keywords: multinational enterprises, transformational processes, digital-transformation, lead generation.

Fig.: 2. Bibl.: 8.

Petrenko Viktoriia S. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Economics, Finance and Entrepreneurship, Kherson State University (27 40 rokiy Zhovtynya Str., Kherson, 73000, Ukraine)

E-mail: petrenkovika@gmail.com

Стратегічне управління підприємствами має зосереджуватися на фундаментальних змінах щодо ринків, продуктів і послуг. Щоб діяльність багатонаціональних підприємств мала успіх, вони мають все більше виходити за межі додаткових покращень наявних продуктів і послуг до оптової трансформації. Підтримка

трансформації підприємства з точки зору інформаційних технологій (ІТ) потребує ефективного управління критичними змінами наявних процесів і робочих потоків та ефективною підтримкою нових робочих процесів. Управління робочим процесом є основним компонентом сучасної інфраструктури інформаційних технологій

підприємства, що автоматизує виконання критичних бізнес-процесів. Оскільки перетворення підприємства зазвичай вносять зміни до відповідних бізнес-процесів, для сучасних систем управління робочим процесом важливо забезпечити ефективну підтримку безперешкодного введення цих змін.

Трансформація підприємства – це будь-які складні або фундаментальні організаційні зміни на підприємстві, які впливають на те, як здійснюється його основний процес [1, с. 328]. Вона може бути викликана внутрішніми чи зовнішніми факторами, але результат – це зміна положення підприємства і віднесення її до більш широкого економічного середовища. Для більшості трансформаційні зміни керуються двома окремими рівнями: чим більша зовнішня бізнес-модель, тим більша внутрішня операційна модель. Зміни бізнес-моделі зосереджені на функціях, які впливають на дохід фірми: ринки, пропозиції та бренди та клієнти. Зміна операційної моделі зосереджена на особливостях, які впливають на витрати фірми: основні бізнес-процеси, операційна інфраструктура та технології, організаційна структура, управління та контроль ризику, а також люди та їх культурні особливості. Питання реорганізації підприємств, що пов'язані з кардинальними змінами, завжди знаходилися в центрі уваги управлінців.

Проблемам трансформаційних процесів в економічних системах присвячені наукові праці багатьох зарубіжних і вітчизняних дослідників. Загальним дослідженням процесів змін і управління ними в соціально-економічних системах займається такий розділ менеджменту, як управління змінами, біля витоків якого стояв К. Левін. Серед сучасних дослідників слід вказати М. Хаммера, Дж. Чампи, П. Доля, А. Грейнера, Ф. Гуїяра, Дж. Келли, А. Пригожин, П. Сенге, Е. Шейна і ін. Управління змінами в економічних системах в довгостроковому періоді вивчає стратегічний менеджмент, підставою для виникнення якого послужили роботи П. Друкера. Свій внесок у його розвиток внесли також такі дослідники, як В. Базилевич [1], В. Геєць [2], Н. Гражевська [3], С. Мочерний [4], А. Чухно [5], І. Ансофф, Г. Клейнер, М. Круглов, М. Портер, А. Стрікленд, А. Томпсон і багато інших.

Метою наукового дослідження є виявлення та дослідження особливостей управління підприємством у процесі трансформаційних процесів.

У динамічному конкурентному середовищі з невизначеними можливостями та зростаючими вимогами до своїх бізнес-процесів спільні підприємства повинні бути більш гнучкими щодо своїх клієнтів, конкурентів і ринкового середовища. Трансформація є основою багатьох рішень підприємств, і викликає велику занепокоєність у сучасних керівників.

В основі кожного з видів трансформації підприємства лежать постійні або очікувані дефіцити вартості. Значення дефіциту можна охарактеризувати як можливість, загрози, конкуренцію або кризу:

- ✦ можливість – це найважливіші успіхи у впровадженні та технології; ініціатива трансформації;

- ✦ загроза – це небезпека очікуваної невдачі через ринкові та технологічні загрози; стимулює ініціативи трансформації;
- ✦ конкуренція – це ініціативи трансформації інших підприємств, які дозволяють швидко визнати, що трансформація необхідна для подальшого успіху;
- ✦ криза – це постійне зниження ринкових показників певного підприємства, проблеми з грошовими потоками; швидке визнання того, що трансформація необхідна для виживання.

Дефіцити вартості цих значень призводять до суттєвих змін і нових робочих процесів, які визначаються з урахуванням управлінських можливостей та обмежень, в контексті соціальних мереж управління, зокрема, і підприємства в цілому.

Звичайно, існують кілька критичних факторів, які впливають на трансформацію підприємств, включаючи розподіл уваги та ресурсів, структуру прийняття управлінських рішень, що є основою для прийняття та впровадження перетворень. Основою для перетворення підприємств є взаємозв'язок між загальними цілями трансформації та основними робочими процесами, які керують підприємством. Підхід підприємства до робочих процесів забезпечує трансформацію. Підприємства можуть вибирати, як покращити операційну роботу, змінити, які будуть виконуватись поточні роботи. Підприємство принципово трансформує свої бізнес-процеси шляхом:

- ✦ орієнтації на нові ринки: наприклад, ведення глобальних ринків збуту на світових ринках;
- ✦ використання нових ринкових каналів: наприклад, додавання інтернет-продажів продуктів і послуг;
- ✦ зміна пропозиції щодо вартості: наприклад, перехід від продажу роздрібних продуктів і послуг до надання інтегрованих рішень для управління інформаційними технологіями;
- ✦ перегляд своїх пропозицій, наприклад, приватне позначення вироблених продуктів і зосередження уваги на сервісних службах;
- ✦ аутсорсинг та аутфастинг: наприклад, контракт із виробництвом, підтримка інформаційних технологій;
- ✦ використання низькооплачуваної, висококваліфікованої робочої сили з інших країн.

Управління робочими процесами є основним ІТ-компонентом для впровадження та виконання процесів і завдань, визначених управлінням бізнес-процесами.

Реструктуризація може бути різною за глибиною, у зв'язку з чим доречно виділяти рівні: 1. Стратегічний, пов'язаний з вибором нових цілей і розробкою відповідних стратегій; 2. Структурний – як формування нової структури: організаційної, фінансової, виробничої; 3. Процесний – як зміна процесів, оптимізація робіт, що пов'язані з поняттями інжинірингу та реінжинірингу. Але в будь-якому випадку реструктуризація здійсню-

ється на основі ряду методологічних принципів (комплексність, етапність, обґрунтованість, альтернативність і ін.) і тісно взаємопов'язана з процесами реабілітації (фінансового оздоровлення) і адаптації підприємства [2, с. 535].

У трансформаційних процесах підприємств з'являються три основні групи протиріч: протиріччя

між зовнішнім і внутрішнім середовищем підприємств; протиріччя між довгостроковими та короткостроковими цілями; протиріччя між інтересами найманих працівників і інтересами економічної системи в цілому, а також протиріччя всередині кожної із зазначених груп [3, с. 103].

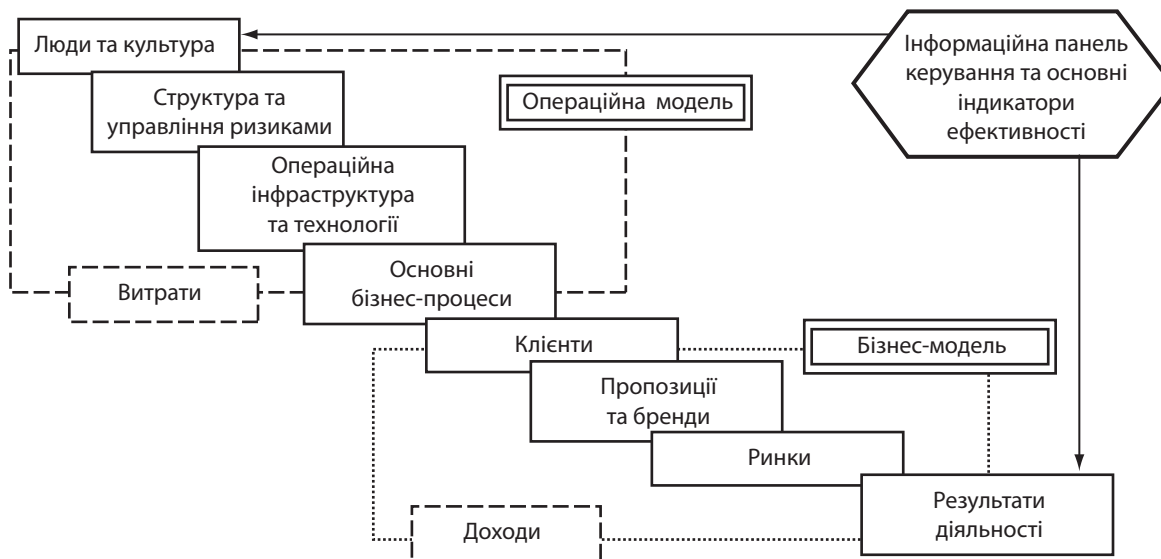

Рис. 1. Дев'ять основних напрямів трансформаційних процесів на підприємстві

Трансформаційні процеси на підприємствах умовно можна поділити на керовані та некеровані. Керовані процеси – ті, де явно проявляється роль суб'єктів змін, що мають систему цілей і реалізують на її основі програму дій на процес трансформацій; некеровані процеси – ті, де суб'єкти змін явно не виділяються. Серед силових, емпірико-раціональних і нормативно-перенавчати стратегій змін до керованих трансформаційних процесів, найбільш результативні в довгостроковому періоді останні, так як вони засновані на змінах в соціально-гуманітарній підсистемі підприємства.

Трансформація підприємства – це будь-які складні або фундаментальні організаційні зміни, які впливають на те, як здійснюється його основний бізнес [3, с. 194]. Це може бути викликано внутрішніми або зовнішніми чинниками, але результат – це зміна організації управління підприємством, що відноситься до її більш широкого економічного середовища. Для більшості трансформаційні зміни керуються двома окремими рівнями: чим більша зовнішня бізнес-модель, тим більша внутрішня операційна модель. Зміни бізнес-моделі зосереджені на функціях, які впливають на дохід фірми: ринки, пропозиції, бренди та клієнти. Зміна операційної моделі зосереджена на особливостях, які впливають на витрати фірми: основні виробничі процеси, операційна інфраструктура та технології, організаційна структура, управління та контроль ризику, а також люди та культура [4, с. 535].

На мотивацію у процесі трансформації економічних систем впливають такі аспекти: характеристики стану об'єктів змін; умови праці та фактори, що їх визначають; соціально-психологічні фактори; методи управ-

ління, які застосовуються керівництвом; встановлені або сформовані цілі трансформації [5, с. 24–33].

Результативність стратегії трансформації досягається одночасно комплексним аналізом вихідного стану факторів зовнішнього та внутрішнього середовища та розробкою і реалізацією гнучкої програми розвитку, що дозволяє зазначені суперечності. Найважливішим елементом програми повинні бути не владні інструменти і раціональні механізми прийняття рішень, а зміни в знаннях, навичках, цінностях і потребах.

Адаптація має два аспекти: по-перше, адаптація як безперервний процес змін, обумовлених природною динамікою зовнішнього середовища; по-друге, адаптація як процес змін, обумовлених істотними змінами соціально-економічних умов господарювання. Як правило, ці два процеси тісно взаємопов'язані та стимулюють розвиток підприємства. Об'єктивною оцінкою успішності адаптації конкретного підприємства є міцність його ринкової позиції і прибуток, а також зростання його капіталу та ринкової вартості в довгостроковій перспективі. Все це досягається за рахунок високої конкурентоспроможності й ефективності роботи підприємства. Сутність програми реструктуризації визначається завданнями адаптації, в ході якої необхідно відповісти на ряд принципових питань: коли виникає потреба в реструктуризації підприємства, в якому обсязі повинні бути проведені зміни, скільки часу і коштів це вимагатиме і як вибрати найбільш вигідний шлях для вирішення цього завдання.

Використання категорії господарської системи при розгляді діяльності підприємства в умовах ринку

підкреслює його сутність як незалежного господарюючого суб'єкта, якому властивий підприємницький характер, і дозволяє віднести господарські системи до класу відкритих систем, для яких характерні ряд особливостей, що визначають їх принципові властивості та закономірності поведінки.

Перша закономірність полягає в тому, що відкриті системи здатні зберігати та посилювати свою організованість у відповідь на випадкові та несприятливі впливи зовнішнього середовища. Самоорганізація здатна переходити на новий рівень свого якісного стану – розвиватися, зберігаючи свою стійкість. Відмова від прагнення до рівноважного стану господарського суб'єкта та підвищення його організованості через активізацію матеріально-енергетичного й інформаційного обміну з зовнішнім середовищем на практиці призводить до активізації інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств як необхідної умови проведення змін. Друга особливість полягає в тому, що самоорганізованість проявляється в закономірностях виявлення цілей. Цілі відкритих систем формуються всередині самої системи під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. Для підтримки цієї закономірності необхідно впроваджувати на підприємстві стратегічне управління. Оптимізація процесів змін на підприємстві з урахуванням моменту початку їх впровадження і характеру може бути формально визначена як завдання дослідження фазового простору господарської системи і визначення точок біфуркації, оскільки такі точки виділяють найшвидший економічний перехід і новий стан. Незважаючи на високий ступінь невизначеності фазового переходу, для господарської системи він не є абсолютно випадковим, оскільки готується всією передісторією її існування, а також тенденціями і процесами змін у зовнішньому середовищі. Число альтернатив можливостей системи (її траєкторій) і число формуючих у зовнішньому середовищі потреб дуже велике, але число способів задоволення системою наявних потреб, за наявності обмежень на ресурси, є істотно обмеженим. Ця обставина певною мірою звужує набір можливих альтернатив напрямків розвитку, пов'язаних із поведінкою господарської системи в точці поділу на різні напрями. Решта альтернатив визначають ключові проблеми вибору: по-перше, цілі на майбутні періоди; по-друге, структура як необхідна умова досягнення нової мети; по-третє, методи здійснення процесів господарської діяльності в рамках обраної структури [6, с. 50]. У цьому випадку програма реструктуризації повинна розглядатися як інвестиційний проект, який вимагає альтернативного підходу та глибоких техніко-економічних досліджень.

Для господарської системи характерна наявність двох підсистем: керованої і керуючої. Принциповими й обов'язковими при реструктуризації підприємства повинні бути два елементи: вдосконалення управління і реструктуризація його основної діяльності. При цьому для досягнення позитивного результату реструктуризація основної діяльності повинна проводитися одночасно з перебудовою його системи управління. Низька

ефективність виробництва та невміння відреагувати на кон'юнктуру господарського середовища обумовлені як техніко-технологічною відсталістю виробництва, так і відривом системи управління від об'єкта управління (виробництва), яка начебто і працює, але сама собою, а результату не видно.

У ряді ситуацій необхідність реструктуризації очевидна – зміна власника, зміна керівництва, реструктуризація галузі, кризовий стан і загроза банкрутства. Однак потреба в системних змінах може виникнути і в інших випадках, коли керівництво або власник підприємства усвідомлюють процеси вдосконалення як безперервне поліпшення стану підприємства

Щодо життєвого циклу існування підприємства варіанти моделей підприємства можна розділити на статичні (неокласична, підприємницька, агентська і інтеграційна); статико-динамічні (вживання, інституційна) та динамічні (еволюційна).

Вцілому, відповідно до еволюційної теорії, виділяють життєвий цикл існування підприємства – динамічний процес його створення, існування, трансформацій і ліквідації. Зазвичай розрізняють такі «економічні» стадії існування підприємства, які можна порівняти з етапами життя людини: виникнення (народження), зростання (юність), насичення (зрілість), спад (старіння), ліквідація (смерть). Всього можна виділити вісім видів трансформацій з них: інтеграційні: створення, з'єднання (злиття, приєднання), об'єднання; інтеграційно-дезінтеграційні: поділ-з'єднання, перетворення; дезінтеграційні: поділ (поділ, виділення), роз'єднання, ліквідація. Науковцем Меркуловим Н. Н. [7, с. 18–21] запропоновано такі варіанти трансформаційних перетворень підприємства (рис. 2).

На сьогодні, коли цифрові технології увійшли майже в кожен дім, настала черга бізнесу активно використовувати такі ІТ-технології. Управління робочими процесами є основним ІТ-компонентом для впровадження та виконання процесів і завдань, визначених управлінням бізнес-процесами. Як правило, термін «робочий потік» використовується в технічному контексті для опису поточної серії взаємозв'язків між людьми й інформаційними системами підприємства. Навпаки, управління бізнес-процесами має більш широке значення; це, як правило, охоплює нетехнічні проблеми, пов'язані з проектуванням та аналізом процесів і впливом цих процесів на підприємство.

Існує широка галузева підтримка управління робочими потоками, і все більше постачальників пропонують рішення щодо управління робочими потоками, у тому числі TIBCO, IBM та Microsoft. Крім того, кілька галузевих структур – таких як «Консорціум World Wide Web», «Коаліція з управління робочими процесами», «Ініціативна група з управління бізнес-процесами» та «Організація з покращення структурованих інформаційних стандартів», які публікують стандарти роботи, що передбачають збільшення корпоративного впровадження систем управління робочими потоками. Хоча системи

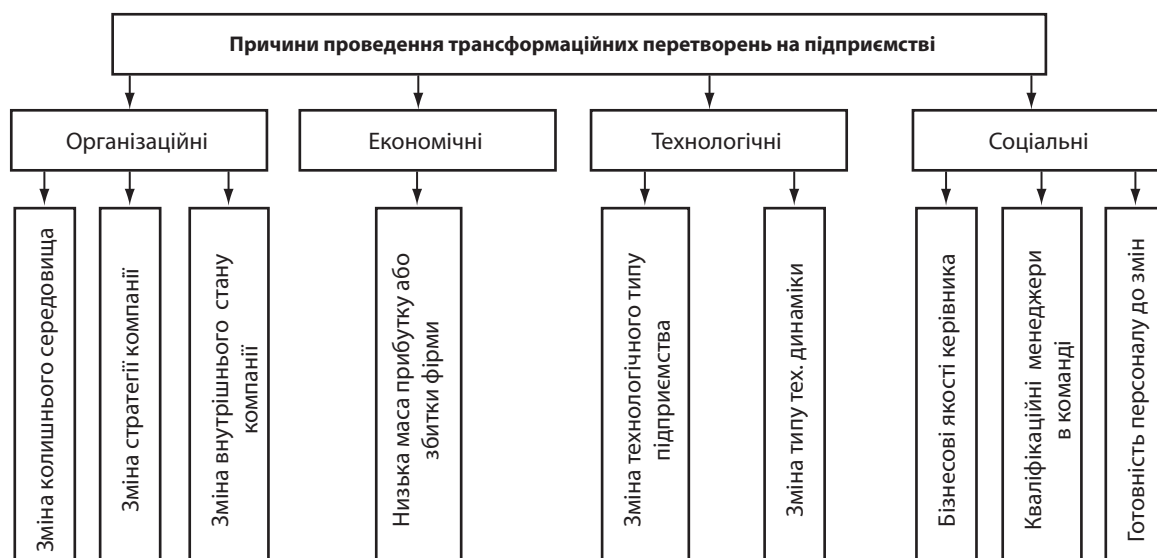

Рис. 2. Причини проведення трансформаційних перетворень на підприємстві

управління роботою потоку дуже корисні для щоденних операцій, їх роль стає критичною під час перетворення підприємства. Оскільки бізнес-процеси змінюються та адаптуються, системи управління робочими потоками повинні вносити відповідні зміни та виконувати адаптаційні дії, щоб правильно, ефективно та належним чином здійснювати трансформацію підприємства [8, с. 216].

Впровадження управління робочими потоками на підприємстві забезпечує вигоду як для розробки корпоративних програмних застосувань, так і для загальних ділових цілей. Система управління робочими потоками покриває витрати на розробку нових підприємств і зменшує рівень обслуговування стандартного корпоративного програмного забезпечення.

ВИСНОВКИ

Підтримка трансформації підприємства з ІТ-перспективи вимагає ефективного управління критичними змінами наявних процесів і робочих потоків та ефективною підтримкою розгортання нових процесів робочих потоків. У цьому дослідженні ми розглянули кілька ключових завдань для підтримки загальної мети трансформації підприємства та обговорили деякі можливі рішення з точки зору управління робочими потоками. Ми обговорили управління бізнес-процесами як основним інструментом моделювання перетворень підприємства й описали вибір технологій управління робочим потоком, які є ключовими реалізаціями адаптивного управління бізнес-процесами. Зокрема, ми розглянули важливі концепції роботи та деякі репрезентативні методи, що особливо добре підходять для вирішення проблеми трансформації підприємства, такі як робочі схеми, адаптація робочих потоків, видобуток і злиття робочого потоку. Однею з критичних проблем управління робочими потоками в контексті трансформації підприємства є природне включення знань у систему управління ресурсами. Оскільки підприємства все частіше стають притулками для працівників знань, існують чудові можливості для но-

вих методів моделювання робочих потоків, щоб відобразити створення, розповсюдження та використання знань бази знань підприємства. Додатковим завданням для управління робочими потоками є природне врахування невизначеностей у системі управління. Багатонаціональні підприємства стикаються з щоденними труднощами при оцінці невизначених результатів та управління процесами з потенційно невизначеними побічними ефектами. Розуміння та аналіз цих невизначеностей є особливо важливим у контексті «ставка-компанії» – випробуванням щодо перетворення підприємств. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Базилевич В. Д.** Экономическая теория: политэкономия : учебник. Киев : Знання ; М. : Рыбари, 2009. 871 с
2. **Геєць В. М.** Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку : монографія. Київ : Фенікс, 2003. 986 с.
3. **Гражевська Н. І.** Еволюція сучасних економічних систем : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 287 с.
4. **Економічна енциклопедія** : у 3 т. Т. 3. (Поручництво) – Я (Японський центр продуктивності). Київ : Академія ; Тернопіль : Акад. нар. госп-ва, 2002. 952 с.
5. **Чухно А. А.** Модернізація економіки та економічна теорія. *Економіка України*. 2012. № 10. С. 24–33.
6. **Дропа Я. Б., Петрів Н. Б.** Підприємства з іноземними інвестиціями як форма залучення іноземного капіталу в Україну. *Молодий вчений*. 2015. № 8 (23). С. 48–53.
7. **Меркулов Н. Н.** Методология трансформации отечественных предприятий. *Теория экономики и управления*. 2005. № 15. С. 18–21.
8. **Эспозито Д., Сальтарелло А.** Microsoft.NET: архитектура корпоративных приложений. М. : Вильямс, 2016. 432 с.

REFERENCES

- Bazilevich, V. D. *Ekonomicheskaya teoriya: politekonomiya* [Economic theory: political economy]. Kyiv; Moscow: Znannya; Rybari, 2009.
- Chukhno, A. A. "Modernizatsiia ekonomiky ta ekonomichna teoriia" [Modernization of the economy and economic theory]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 10 (2012): 24-33.

Dropa, Ya. B., and Petriv, N. B. "Pidpriemstva z inozemnymy investytsiiami yak forma zaluchennia inozemnoho kapitalu v Ukrainu" [Enterprises with foreign investments as a form of attracting foreign capital to Ukraine]. *Molodyi vchenyi*, no. 8 (23) (2015): 48-53.

Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia]. Vol. 3: P (Poruchnytstvo) - Ya (Yaponskyi tsentr produktyvnosti). Kyiv; Ternopil: Akademiia; Akad. nar. hosp-va, 2002.

Espozito, D., and Saltarello, A. *Microsoft. NET: arkhitektura korporativnykh prilozheniy* [Microsoft. NET: the architecture of enterprise applications]. Moscow: Vilyams, 2016.

Heiets, V. M. *Ekonomika Ukrainy: stratehiia i polityka dovhochynovoho rozvytku* [Economy of Ukraine: strategy and policy of long-term development]. Kyiv: Feniks, 2003.

Hrazhevskia, N. I. *Evolutsiia suchasnykh ekonomichnykh system* [Evolution of modern economic systems]. Kyiv: Znannia, 2011.

Merkulov, N. N. "Metodologiya transformatsii otechestvennykh predpriyatii" [Methodology of transformation of domestic enterprises]. *Teoriya ekonomiki i upravleniya*, no. 15 (2005): 18-21.

УДК 657.421.3

МЕТОДИКА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ: СТАН І ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ

© 2018 ГОРОХОВЕЦЬ Ю. А.

УДК 657.421.3

Гороховець Ю. А.

Методика економічного аналізу нематеріальних активів: стан і пропозиції щодо вдосконалення

Метою статті є аналіз дієвої методики економічного аналізу нематеріальних активів (НА). Виділено та проаналізовано наявні напрями економічного аналізу нематеріальних активів. На основі проведеного аналізу виділених напрямів встановлено, що при їх реалізації значна кількість дослідників не враховують специфічних властивостей нематеріальних активів, дублюючи існуючі методики економічного аналізу щодо оборотних активів підприємства. З метою вирішення цієї проблеми було уточнено шляхи реалізації окремих напрямів економічного аналізу НА та акцентовано увагу на необхідності використання ринкової вартості як основного результативного показника, щодо якого необхідно проводити розрахунок ефективності НА на підприємстві. Ще однією проблемою наявної методики економічного аналізу нематеріальних активів є порожження проблеми асиметрії інформації щодо нематеріальних факторів створення вартості. Для вирішення цієї проблеми необхідно забезпечувати формування аналітичних показників про нематеріальні фактори створення вартості для прийняття рішень зовнішніми користувачами, які б розраховувались на основі використання інформації з підсистем фінансового та управлінського обліку та подавались у вигляді фінансових і нефінансових показників.

Ключові слова: нематеріальні активи, економічний аналіз, напрями економічного аналізу нематеріальних активів.

Рис.: 1. **Бібл.:** 11.

Гороховець Юлія Анатоліївна – аспірант, Національна академія статистики, обліку та аудиту (вул. Підгірна, 1, Київ, 04107, Україна)

E-mail: lediyou9@gmail.com

УДК 657.421.3

UDC 657.421.3

Гороховець Ю. А. Методика экономического анализа нематериальных активов: состояние и предложения по совершенствованию

Целью статьи является анализ действенной методики экономического анализа нематериальных активов. Выделены и проанализированы существующие направления экономического анализа нематериальных активов. По результатам проведенного анализа выделенных направлений установлено, что при их реализации значительное количество исследователей не учитывают специфических свойств НА, дублирующие существующие методики экономического анализа оборотных активов предприятия. Для решения данной проблемы были уточнены пути реализации отдельных направлений экономического анализа нематериальных активов, и акцентировано внимание на необходимости использования рыночной стоимости как основного результативного показателя, по которому необходимо проводить расчет эффективности НА на предприятии. Еще одной проблемой существующей методики экономического анализа нематериальных активов есть порождение проблемы асимметрии информации о нематериальных факторах создания стоимости. Для решения этой проблемы необходимо обеспечивать формирование аналитических показателей о нематериальных факторах создания стоимости для принятия решений внешними пользователями, которые бы рассчитывались на основе использования информации из подсистем финансового и управленческого учета и подавались в виде финансовых и нефинансовых показателей.

Ключевые слова: нематериальные активы, экономический анализ, направления экономического анализа нематериальных активов.

Рис.: 1. **Библ.:** 11.

Гороховець Юлія Анатоліївна – аспірант, Національна академія статистики, обліку та аудиту (вул. Подгорная, 1, Київ, 04107, Україна)

E-mail: lediyou9@gmail.com

Gorokhovets Ju. A.

The Methods of Economic Analysis of Intangible Assets: Status and Proposals for Improvement

The article is aimed at analyzing the effective methods of economic analysis of intangible assets (IA). The existing directions of economic analysis of intangible assets are allocated and analyzed. According to the results of analysis of the allocated directions it is determined that at their implementation a considerable number of researchers do not consider specific properties of IA, duplicating the existing methods of economic analysis of the non-circulating assets of enterprise. To solve this problem, the ways of implementation of separate directions of the economic analysis of intangible assets were clarified, and attention was focused on the necessity to use market value as the main performance indicator, according to which it is necessary to perform the calculation of the IA efficiency at enterprise. Another problem of the existing methods of economic analysis of intangible assets is creation of the problem of asymmetry of information on intangible factors of value creation. To address this problem, it is necessary to provide analytical indicators on the non-material factors of value-creation for decision-making by external users, which would be calculated using information from the financial and management accounting subsystems and were filed in the form of both financial and non-financial indicators.

Keywords: intangible assets, economic analysis, directions of economic analysis of intangible assets.

Fig.: 1. **Bibl.:** 11.

Gorokhovets Juliu A. – Postgraduate Student, The National Academy of Statistics, Accounting and Auditing (1 Pidhirna Str., Kyiv, 04107, Ukraine)

E-mail: lediyou9@gmail.com